

(پیشگام) گلستان هنر

اسدالله شیرازی
(تولد ۱۲۶۸ ه. ق.)

دکتر حمیدرضا قلیچ خانی

www.ketab.ir

[illegible][illegible]

فهرست

پیش از هر چیز	۶
زندگانی اسدالله	۹
۱۰ اوضاع سیاسی و هنری دوره‌ی قاجار	
۱۲ جایگاه هنری اسدالله شیرازی	
۱۳ آثار بر جای مانده	
۶۴ منابع	

پیش از هر چیز

استادان بزرگ نستعلیق، خط ملی ایران، را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد. برخی زمینه‌ساز پیدایش و شکل‌گیری جریان‌ات مهم‌اند و خود با شهرت بسیاری هم‌پایه‌اند و دسته‌ای نیز از تجربیات پیشینیان و معاصرانشان بهره‌مند گشته و با استعداد درخشان خویش به اوج شهرت و اعتبار رسیده و شیوای جریانی شده‌اند و شاگردانشان هم در رشد و گسترش آن نقش داشته‌اند.

یکی از اوج‌های روشنفکری نستعلیق، اسدالله شیرازی است که جزو دسته‌ی نخست است. اسدالله در دوره‌ی محمدشاه قاجار (جلوس: ۱۲۵۰ ق) ملقب به «کاتب جلوس» شد. وی از مقلدان مکتب میرعماد بود و در قالب‌هایی چون کتب چلیپانویسی در همان حد باقی ماند ولی در سیاه‌مشق نویسی به افق‌های تازه‌ای دست یافت. ازین رو پس از این‌که در نقل آثار سیاه‌مشق به تبریز رسیده و رقعه‌هایی را به درخواست پادشاه نقل کرده است، در عرصه‌ی سیاه‌مشق به شکوفاکردن استعداد خویش پرداخت. این استاد بزرگ تجربه‌های فراوانی در انواع سیاه‌مشق از خود به یادگار گذاشته است و چون علاقه‌ای به کتابت آثار پرکار نداشته، به قلم‌های دیگران بهر خاص داشته و الحق در قلم کتیبه، دانگ‌های درشت و رنگه‌های به‌خوبی از عهده برآمده است. خوشبختانه بیشتر آثار اسدالله به‌شکل مرقع در مجموعه‌ی کاخ گلستان نگهداری می‌شود؛ این آثار چنان‌که شایسته است، منتشر نشده اما دست‌کم سالم باقی مانده و جعل و تصرفی در آن‌ها رخ نداده است.

